

Predmet C-394/21

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

28. lipnja 2021.

Sud koji je uputio zahtjev:

Curtea de Apel București (Rumunjska)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

3. lipnja 2021.

Tužitelj:

Bursa Română de Mărfuri SA

Tuženik:

Autoritatea Națională de Reglementare în domeniul Energiei
(ANRE)

Intervenijent:

European Federation of Energy Traders (Europska federacija
trgovaca energijom)

Predmet glavnog postupka

Tužba kojom tužitelj Bursa Română de Mărfuri (Rumunjska robna burza, Rumunjska) od Curtee de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu, Rumunjska) traži da tuženiku Autoritetei Națională de Reglementare în domeniul Energiei (Nacionalno regulatorno tijelo za energiju, Rumunjska, u daljnjem tekstu: ANRE) naloži da na temelju Uredbe (EU) 2019/943 izda licencu za organizaciju i upravljanje centraliziranim tržištima električne energije.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Na temelju članka 267. UFEU-a traži se tumačenje Uredbe (EU) 2019/943, Direktive (EU) 2019/944, članka 4. stavka 3. UEU-a, članka 101. i 102. UFEU-a te članka 106. stavka 1. UFEU-a

Prethodna pitanja

1. Zabranjuje li se Uredbom (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije, konkretno, člankom 1. točkom (b) i člankom 3. te uredbe, uzimajući u obzir odredbe Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU, da, od trenutka njezina stupanja na snagu, određena država članica nastavi s dodjeljivanjem samo jedne licence za organizaciju i upravljanje centraliziranim tržištima električne energije? Postoji li od 1. siječnja 2020. obveza rumunjske države da spriječi monopol koji postoji u pogledu upravljanja tržištem električne energije?

2. Je li područjem primjene *ratione personae* načela slobodnog tržišnog natjecanja iz Uredbe (EU) 2019/943, konkretno, članka 1. točaka (b) i (c) odnosno članka 3., obuhvaćen operator određenog tržišta električne energije kao što je robna burza? Je li u svrhu odgovora na to pitanje relevantna činjenica da za definiciju tržišta električne energije članak 2. točka 40. Uredbe (EU) 2019/943 upućuje na definiciju tržišta električne energije iz članka 2. točke 9. Direktive (EU) 2019/944?

3. Treba li smatrati da činjenica da određena država članica dodjeljuje samo jednu licencu za upravljanje tržištem električne energije predstavlja ograničenje tržišnog natjecanja u smislu članka 101. i 102. UFEU-a u vezi s člankom 4. stavkom 3. UEU-a i člankom 106. stavkom 1. UFEU-a?

Navedene odredbe prava Unije i sudska praksa Unije

Članak 4. stavak 3. UEU-a, članci 101. i 102. te članak 106. stavak 1. UFEU-a.

Članak 1. točke (b) i (c), članak 2. točka 25., članak 3., članak 10. stavci 4. i 5. Uredbe (EU) 2019/943 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o unutarnjem tržištu električne energije.

Uvodne izjave 2. i 3., članak 2. točke 9., 18. i 57. Direktive (EU) 2019/944 Europskog parlamenta i Vijeća od 5. lipnja 2019. o zajedničkim pravilima za unutarnje tržište električne energije i izmjeni Direktive 2012/27/EU.

Navedene nacionalne odredbe

Članak 10. stavak 2. točka (f) Legee energiei electrice și a gazelor nr. 123/2012 (Zakon br. 123/2012 o električnoj energiji i plinu), u skladu s kojim nadležno tijelo dodjeljuje samo jednu licencu za operatora tržišta električne energije i jednu licencu za operatora tržišta uravnoteženja.

Ordinul ANRE nr. 12/2015 privind aprobarea Regulamentului pentru acordarea licențelor și autorizațiilor în sectorul energiei electrice (Uredba ANRE-a br. 12/2015 o odobrenju uredbe kojom se dodjeljuju licence i odobrenja u sektoru električne energije).

Kratki prikaz činjenica i glavnog postupka

- 1 U skladu s Legeom privind bursele de mărfuri nr. 357/2005 (Zakon br. 357/2005 o robnim burzama) tužitelj od 1992. ima status samostalne institucije koja ima opću nadležnost upravljanja tržištima od javnog interesa.
- 2 Tužitelj je 20. kolovoza 2020. na temelju Uredbe 2019/943 od ANRE-a zatražio izdavanje licence za organizaciju i upravljanje centraliziranim tržištima električne energije i podnio svu dokumentaciju koja se zahtijeva Uredbom ANRE br. 12/2015.
- 3 Nakon što je ANRE odbio izdati tu licencu, tužitelj je podnio tužbu Curtei de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu) kako bi se tuženiku naložilo izdavanje predmetne licence.
- 4 U okviru svoje tužbe tužitelj navodi da Uredba 2019/943, u vezi s Direktivom 2019/944, obvezuje nacionalna regulatorna tijela da učinkovito osiguraju tržišno natjecanje među operatorima tržišta električne energije.
- 5 Naime, tužitelj smatra da načela slobode tržišnog natjecanja koja se utvrđuju Uredbom ne isključuju operatora tržišta električne energije koji je definiran u njezinu članku 2. točki 7.
- 6 ANRE se u svoju obranu pozvao na članak 10. stavak 2. točku (f) Zakona br. 123/2012, pri čemu je istaknuo da je na dan stupanja na snagu tog zakona društvo Operatorul Pieței de Energie Electrică și Gaze Naturale „OPCOM” S. A. već bilo nositelj licence za upravljanje centraliziranim tržištima električne energije koja je izdana 2001. u trajanju od 25 godina, tako da taj operator ima isključivi monopol u tom području.
- 7 Osim toga, tuženik tvrdi da se Uredbom 2019/943 propisuju opća načela koja se odnose na sudionike na tržištu električne energije i taj pojam, u skladu s definicijom iz članka 2. točke 25. Uredbe, ne obuhvaća operatora tržišta električne energije.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 8 Tužitelj smatra da obveza nacionalnih regulatornih tijela da osiguraju tržišno natjecanje među operatorima tržišta električne energije predstavlja temelj Uredbe 2019/943 i proizlazi iz članka 1. točke (b) te uredbe. Taj članak, u vezi s člankom 3. i člankom 10. stavcima 4. i 5. Uredbe, nalaže ANRE-u da izbjegava svaki protutržišni monopol.
- 9 Osim toga, tužitelj na temelju članka 1. točaka (b) i (c) i članka 3. Uredbe ističe da načela slobode tržišnog natjecanja koja se utvrđuju Uredbom ni na koji način ne isključuju operatora tržišta električne energije kako je definiran u članku 2. točki 7. Uredbe.
- 10 Budući da je operator tržišta subjekt koji provodi agregiranje, definicija „sudionika na tržištu” iz članka 2. točke 25. Uredbe obuhvaća operatora tržišta električne energije.
- 11 ANRE smatra da nije potrebno obratiti se Sudu.
- 12 Budući da rumunjsko tržište nije veliko, ANRE ističe da stvaranje dvaju različitih tržišta samo dovodi do raspodjele ponuda istih ponuditelja na ta dva tržišta, što bi očito dovelo do povrede tržišnog natjecanja.
- 13 Tuženik podsjeća da je tužitelj također podnio istovjetnu tužbu 2014. koja je odbijena i u okviru koje je tužitelj istaknuo i prigovor neustavnosti članka 10. stavka 2. točke (f) Zakona br. 123/2012 koji je pak Curtea Constituțională (Ustavni sud, Rumunjska) odbila.
- 14 Što se tiče prethodnih pitanja, ANRE smatra da ona nisu potrebna za rješavanja predmeta i da je Uredba jasna, tako da je sud može primijeniti.
- 15 Osim toga, ANRE smatra da monopol koji se dopušta nacionalnim propisom nije protivan Uredbi jer ona ne sadržava nikakvu odredbu koja državama članicama nalaže obvezu da odrede više gospodarskih operatora koji su zaduženi za organizaciju i upravljanje centraliziranim tržištima električne energije u svrhu pregovaranja o veleprodaji električne energije, nego opća načela koja se odnose na sudionike na tržištu električne energije, kojima, u skladu s definicijom iz članka 2. točke 25. Uredbe, nisu obuhvaćeni operatori mreže ili operator tržišta električne energije.
- 16 Prema tuženikovu mišljenju, članak 1. točka (b) Uredbe, koju ističe tužitelj, jasno se određuje u uvodnoj izjavi 13. Direktive 2019/944, tako da se „pružateljima resursa” smatraju opskrbljivači električnom energijom iz različitih izvora energije (primjerice, energija vjetera, solarna energija, geotermalna energija, energija proizvedena valovima i plimama, itd.), a ne pružatelji usluga (kao što je usluga upravljanja tržištem), te se „olakšavanjem agregacije distribuirane potražnje i ponude” smatra olakšavanje ulaska na tržište agregatora kao zasebnih subjekata koji se na poseban način bave djelatnošću agregacije.

- 17 Osim toga tužitelj smatra da se čini da je izjednačavanje, konkretno, Rumunjske robne burze, ili, općenito, operatora tržišta električne energije s agregatorom u smislu definicije koja se pruža Direktivom, prisilno i neosnovano u okviru sadašnjeg pravnog okvira. Agregatori ne predstavljaju niti će predstavljati mehanizam konkurentnog tržišta ili upravljanja tržištima električne energije.
- 18 Što se tiče članka 3. na koji se poziva tužitelj, tuženik navodi da se taj članak odnosi na pravilo određivanja konkurentnih cijena na temelju potražnje i ponude, neovisno o broju operatora koji moraju primijeniti to pravilo. Razlog upotrebe množine u pojmu operatora tržišta jest činjenica da se predmetni tekst odnosi na pravne osobe država članica, što ne znači da u svakoj državi članici treba djelovati više operatora tržišta.
- 19 Također, tuženik podsjeća da je nakon stupanja na snagu Zakona br. 123/2012 društvo OPCOM, na temelju Uredbe 2015/1222, određen kao nominirani operator tržišta električne energije na tržištu dan unaprijed i unutardnevnom tržištu električne energije za zonu trgovanja u Rumunjskoj.
- 20 Odstupajući od modela tržišnog natjecanja koji se uređuje člankom 4. Uredbe (EU) 2015/1222, članak 5. te uredbe pruža mogućnost primjene modela monopola na temelju određivanja samo jednog nominiranog operatora tržišta električne energije, a odluka o tome prepušta se diskrecijskoj ovlasti dotične države članice, uz obvezu da o tome izvjesti Komisiju.

Kratki pregled obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 21 Sud koji je uputio zahtjev, Curtea de Apel București (Žalbeni sud u Bukureštu), smatra da je za donošenje odluke o sporu koji se pred njom vodi potrebna odluka Suda u prethodnom postupku, koji treba pojasniti može li se Uredba 2019/943 primijeniti na operatora tržišta električne energije ako se tom uredbom, koja se prema potrebi tumači u vezi s Direktivom 2019/944, od dana njezina stupanja na snagu zabranjuje državi članici izdavanje samo jedne licence za upravljanje cijelim tržištem električne energije te države članice i je li izdavanje samo jedne licence protivno člancima 101. i 102. UFEU-a u vezi s člankom 4. stavkom 3. UFEU-a i člankom 106. stavkom 1. UFEU-a.
- 22 U pogledu potrebe da se Sudu upute pitanja, sud koji je uputio zahtjev smatra, s jedne strane, da se odredbe prava Unije na koje se odnose prethodna pitanja još nisu tumačile i, s druge strane, da pravilna primjena prava Unije u ovom slučaju nije toliko očita da ne ostavlja mjesta nikakvoj razumnoj sumnji. Osim toga, sudska praksa Suda na koju se poziva tuženik nastala je prije Uredbe.